

College van Gedeputeerde Staten van Gelderland
Postbus 9090
6800 GX Arnhem

Per mail verstuurd (post@gelderland.nl)

Datum 16 maart 2023

Pag 1/7

Referentie 'Zienswijze Onderzoeksagenda Milieu voor windbeleid en RES' zaaknummer 2022-005244.

Geachte College,

Hierbij ontvangt u de zienswijze van Pure Energie Wind B.V. en Pure Energie Zon B.V., Postbus 3141, 7500 DC Enschede (hierna gezamenlijk te noemen: Pure Energie) op de Onderzoeksagenda Milieu voor windbeleid en RES (hierna: NRD).

Achtergrond

Pure Energie is een duurzaam energiebedrijf uit Enschede dat elke dag hard werkt aan de verduurzaming van Nederland. Pure Energie denkt dan ook graag mee met de totstandkoming van beleid en regels op het gebied van duurzame energie. Dit geldt ook voor de provincie Gelderland, waar wij wind- en zonprojecten hebben gerealiseerd en in voorbereiding hebben.

Inleiding

De NRD heeft tot doel om betrokkenen en belanghebbenden te informeren over de aanpak, inhoud en diepgang van het op te stellen plan-MER en hen te raadplegen door middel van zienswijzen. De reacties worden inhoudelijk beoordeeld en indien relevant meegenomen in de verdere uitvoering van het effectenonderzoek. Daarnaast worden in de NRD de kaders voor de milieuonderzoeken bepaald. Wij leveren met deze zienswijze graag een bijdrage aan het formuleren van deze kaders en aan het tot stand komen van een bruikbaar en toekomstbestendig plan-MER.

Zienswijze

P.	Artikel/ plaats	
14	Hoofdstuk 3.2 onder het kopje <i>Regels voor multifunctie</i>	Bij een zonnepark wordt in de NRD uitgegaan van multifunctionele zonneparken (zonnepark gecombineerd met andere functies).

	<i>nele zonneparken</i>	<p><u>Reactie Pure Energie</u></p> <p>Pure Energie verzoekt om de term multifunctioneel zo breed mogelijk te hanteren in de uiteindelijke uitvoering van het plan-MER en niet toe te spitsen op enkele voorbeelden. Het te strikt hanteren van de term multifunctioneel en de toespitsing op enkele voorbeelden beperkt onnodig de mogelijkheden waardoor kansrijke locaties mogelijk onterecht op voorhand worden uitgesloten.</p>
18	Hoofdstuk 3.3 onder het kopje <i>Gelders Klimaatplan 2021 - 2030</i>	<p>Op pagina 18 van de NRD staat de volgende zin: "<i>Ik neem aan dat dat een GS besluit is. Dat zou hier dan ook passen lijkt me.</i>"</p> <p><u>Reactie Pure Energie</u></p> <p>Deze zin lijkt te zijn blijven staan na een revisieronde. Pure Energie geeft u in overweging om deze zin te verwijderen.</p>
27, 29	Hoofdstuk 4.2 onder het kopje <i>Fase 3. Beoordelen en vergelijken (MER)</i> , Hoofdstuk 4.3.2 onder het kopje <i>Gehanteerde referentieturbines</i>	<p>Op deze pagina's worden de gehanteerde referentieturbines weergegeven. Een windturbine met een ashoogte van 120 meter, een rotordiameter van 117 meter en een vermogen van circa 3,6 MW zou daarbij de ondergrens zijn. Een windturbine op land met een ashoogte van 166 meter, een rotordiameter van 166 meter en een vermogen van circa 7,0 MW zou daarbij de bovengrens zijn.</p> <p><u>Reactie Pure Energie</u></p> <p>Allereerst is Pure Energie van mening dat deze ondergrens niet realistisch is. Het bedrag per kWh dat maximaal wordt toegekend bij de SDE++-subsidie is de afgelopen jaren hard gedaald. De garantieprijs per kWh bij toekomstige projecten waarvoor de plan-MER als basis dient zal dus op een substantieel lager niveau liggen dan enkele jaren terug, als die al tegen die tijd nog wordt verleend. Dit moet worden gecompenseerd door efficiëntere windturbines. Dat betekent vooral een grotere rotor en hogere ashoogte waardoor de productie fors toeneemt en de kosten over meer kWh kunnen worden verdeeld. Dit is nodig voor een verantwoorde financiële investering. Dit wordt onderschreven door het Planbureau voor de Leefomgeving. Er wordt in hoofdstuk 3.2.4.¹ gesteld dat de nieuwe, grotere windturbines een drukkend effect hebben gehad heeft op de basisbedragen en daarmee de nieuwe norm is. Ter illustratie: De gemeente Enschede heeft eind 2020 marktconsultatiegesprekken gevoerd met vijf landelijk</p>

¹ <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2021-conceptadvies-sde-plus-plus-2022-windenergie-op-land-4380.pdf>

		<p>opererende marktpartijen, die zich toeleggen op de productie van windenergie, de plaatselijk energiecoöperatie en de Nederlandse vereniging Duurzame Energie. Uit de gesprekken is naar voren gekomen dat om verschillende redenen (inrichting subsidieregeling SDE++, financierbaarheid met vreemd vermogen en beschikbaarheid middelhoge windturbines) bovengenoemde partijen niet geïnteresseerd zijn in de bouw en exploitatie van 150 meter hoge windturbines. De bijhorende raadsbrief is hier² te vinden.</p> <p>Bovenstaande betekent dat het in dit stadium van belang is om een zo groot mogelijke windturbine als uitgangspunt te nemen. Deze leveren een grote bijdrage aan de energieopgave, resulteren onder aan de streep in minder milieueffecten en zijn met het oog op de leverbaarheid en de toekomstige subsidieregelingen vereist voor de (financiële) haalbaarheid van nieuwe projecten. Uitgaan van relatief kleine windturbines verhoogt het risico dat de windturbines er uiteindelijk niet komen aanzienlijk, omdat de kans dan groter is dat er geen haalbare businesscase bereikbaar is. Daarmee komt de energiedoelstelling in gevaar en wordt het risico vergroot dat de investering in tijd en geld in het voorbereidingstraject niet wordt vergoed.</p> <p>Wij zijn van mening dat de nu gehanteerde referentieturbines niet realistisch en toekomstbestendig zijn. Ons <u>voorstel</u> is om in het plan-MER aansluiting te zoeken bij de bandbreedte die wordt gehanteerd voor de plan-MER nationale windturbinebepalingen leefomgeving. In dit plan-MER worden windturbines met een ashoogte van 150 - 180 meter en een rotordiameter van 170 - 200 meter onderzocht.</p>
29	Hoofdstuk 4.3.2 onder het kopje <i>Gehanteerde referentieturbines</i>	<p>Op pagina 29 van de NRD wordt aangegeven dat "De omvang van een windturbine is mede bepalend voor de aard en omvang van milieueffecten." en "Grotere windturbines (in omvang en vermogen) worden momenteel enkel gerealiseerd op zee, mede vanuit toenemende omgevingseffecten (geluid, slagschaduw, visuele verstoring) naarmate de windturbine in hoogte toeneemt."</p>

² <https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=enschede&id=9ee65919-c017-4200-951e-d0f2c5f26689>

Reactie Pure Energie

In de NRD wordt uitgegaan van een onjuist verband; namelijk toenemende milieueffecten bij toenemende afmetingen van windturbines. Alle windturbines moeten ongeacht hun omvang en vermogen voldoen aan dezelfde regelgeving omtrent geluid en slagschaduw. Het is dus onjuist te stellen dat grotere windturbines in omvang en vermogen leiden tot toenemende omgevingseffecten.

Grotere windturbines veroorzaken niet per definitie een hoger geluidsniveau, zie bijvoorbeeld het [geluidsonderzoek](#)³ voor het project Wind voor Buren waarin verschillende windturbintypes met verschillende afmetingen met elkaar worden vergeleken. Er is geen verband tussen een hogere windturbine met groter vermogen en een hoger brongeluid. Er zijn inmiddels veel verschillende windturbintypes voor op land beschikbaar, met verschillende afmetingen en vermogens. Als deze op een rij worden gezet, blijkt er geen toename van het brongeluid te zijn bij een toenemende hoogte en toenemend vermogen. Het brongeluid blijft binnen dezelfde bandbreedte. Ter illustratie zetten we hieronder enkele windturbintypes van verschillende afmetingen en verschillende vermogens van klein naar groot op een rij met daarachter het brongeluid (gegevens Pure Energie):

Windturbi netype	Nominaal vermogen [MW]	Rotordia meter [m]	Beschikba re ashoogte [m]	Maximaal geluidsv ermogen [DB(A)]
Nordex N131/360 0	3.6	131	114, 120, 134	105
Vestas V136- 3.45MW	3.45	136	117, 137, 147, 149	106
Enercon L- 136	4.5	136	120, 132	107
Enercon E- 138 EP3	4.2	139	111, 131	106

³ <https://windvoorburen.nl/assets/Projecten/Uploads/WindVoorBuren/Downloads/Bijlage-1-20201020-INTF-geluidsonderzoek.pdf>

Vestas V150-4.2MW	4.2	150	Diverse	105
Nordex N149/5.x	5.5	149	Diverse	105
Vestas V162-5.6 MW	5.6	162	119, 125, 148, 149	104
Vestas V172	6.8	172	166	106
Enercon E-175 EP5	6.0	175	162	106,5
Nordex N175/6.X	6.X	175	179	106

Slagschaduw kan uitstekend worden gemitigeerd met een automatische stilstandsvoorziening, een techniek die al jaren bij nagenoeg elk windproject in Nederland wordt toegepast. Het aantal uur slagschaduw per jaar op de gevel van gevoelige objecten kan vooraf worden begrensd en de stilstandsvoorziening zorgt dat dit aantal uur niet wordt overschreden – ongeacht het aantal windmolens of de hoogte ervan. Daarbij leveren grotere windturbines een aanzienlijk grotere bijdrage aan de energieopgave: als de wieken twee keer zo lang worden, wekt de windmolen vier keer zoveel op. Met grotere windturbines zijn er dus minder windturbines nodig om de energieopgave te behalen. Ook hebben grotere windturbines een kleinere impact op het landschap. Er zijn immers – gegeven de gelijkblijvende energieopgave – minder windturbines nodig. Daarnaast draaien grotere windturbines langzamer dan kleinere windturbines wat zorgt voor een rustiger visueel beeld. Verder creëren kleinere windturbines een groter gebied waar geluid en slagschaduw terecht komt doordat er meer windturbines nodig zijn om dezelfde energieopgave te vervullen. Kortom, onder aan de streep resulteren grotere windturbines in minder milieueffecten gegeven de gelijkblijvende energieopgave.

Verder is het onjuist om te stellen dat grotere windturbines momenteel alleen op zee worden gerealiseerd. Pure Energie bouwt bijvoorbeeld momenteel meerdere windturbines van het type Vestas V162 in de provincie Flevoland die onderdeel zijn van

		<p>Windplan Groen. Dit windturbintype heeft een ashoogte van 166 meter, een rotordiameter van 162 meter en een tiphoogte van 247 meter. Verder worden er meerdere windturbintypes op de markt aangeboden die verder richting de 180 meter ashoogte respectievelijk 200 meter rotordiameter (bovenkant bandbreedte plan-MER nationale windturbinebepalingen leefomgeving) gaan.</p> <p>Ons <u>voorstel</u> is om in de definitieve NRD dit onjuiste verband (toenemende milieueffecten bij toenemende afmetingen van windturbines) te corrigeren en de onjuiste stelling dat grotere windturbines momenteel enkel op zee worden gerealiseerd aan te passen.</p>
41	<p>Hoofdstuk 5.2.1 onder het kopje <i>Startpunt: volledig onderzoekgebied</i></p>	<p>In dit hoofdstuk gaat het over windturbines van 160 m.</p> <p><u>Reactie Pure Energie</u> Zeer waarschijnlijk wordt hier bedoeld 166 m., zie ook hoofdstuk 4.3.2 van de NRD. Pure Energie verzoekt hier één lijn in aan te brengen.</p>
46	<p>Hoofdstuk 5.3 onder het kopje <i>Alternatief Gezonde en veilige leefomgeving</i></p>	<p>Op pagina 46 wordt gesteld dat: "<i>Provincie Gelderland verzoekt ontwikkelaars altijd om 0 uur slagschaduw te hanteren op gevoelige bestemmingen.</i>"</p> <p><u>Reactie Pure Energie</u> Pure Energie is niet bekend met deze eis vanuit de provincie Gelderland. Deze eis in de NRD is bijvoorbeeld ook niet in lijn met de <u>Motivering milieunormen (concept) Windpark Horst en Telgt</u>⁴ (pagina 16): "<i>Op basis ...stelt de provincie zich op het standpunt dat een slagschaduwnorm van 6 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar een juiste balans kent tussen de beperking van hinder enerzijds en het belang van de energietransitie anderzijds.</i>" Pure Energie verzoekt dan ook om deze eis en zin achterwege te laten.</p>

⁴ https://media.gelderland.nl/Motivering_lokale_milieunormen_WP_Horst_en_Telgt_046528c788.pdf?updated_at=2023-01-10T10:36:11.379Z

Datum 16 maart 2023

Pag 7/7

Referentie 'Zienswijze Onderzoeksagenda Milieu voor windbeleid en RES' zaaknummer 2022-005244.

Wij verzoeken u om onze voorstellen in deze zienswijze te verwerken in de definitieve NRD.

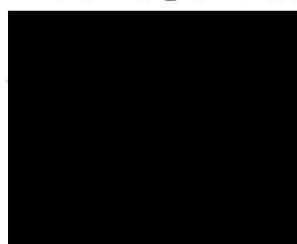
Uiteraard zijn wij graag bereid om onze zienswijze nader toe te lichten. Hiervoor kunt u contact opnemen met [redacted]. Hij is bereikbaar via [redacted] [@pure-energie.nl](mailto:[redacted]@pure-energie.nl).

Met vriendelijke groet,
Pure Energie Wind B.V.



[redacted]
Directeur

Pure Energie Zon B.V.



Directeur